

بیست مرحله برای راه اندازی استارتاپ ، قسمت نهم: محافظت از دارایی‌های معنوی

در مقاله قبلی این مجموعه، درباره‌ی محافظت از اطلاعات سری شرکتتان در برابر سرقت یا افشاسازی احتمالی صحبت کردیم. در این بخش، درمورد اهمیت حفاظت از دارایی فکری شما صحبت خواهیم کرد.

وقتی راه اندازی استارتاپ خود را از صفر شروع می‌کنید، در ابتدا چیز زیادی ندارید. به جز دارایی‌های مادی اندکی که شاید برای آغاز کار همراه خودتان بیاورید، تمام چیزی که دارید ایده‌هایتان است. و آن ایده‌ها، دارایی فکری شما را نشان می‌دهند. این دارایی، اساس کسب و کارتان را تشکیل داده و برای شما و دنیای بیرونی ارزش دارد؛ آنها ایده‌ها و مخلوقاتی هستند که امیدوارید بتوانند جایی برای کسب و کارتان در بازار باز کنند.

متأسفانه، اکثر افراد به نحوه‌ی حفاظت از این دارایی فکری باارزش توجه کافی ندارند، به‌خصوص به این خاطر که درگیر اقدامات بعدی خود برای استخدام، رشد، و سرمایه‌گذاری هستند. حفاظت از دارایی فکری شاید جذاب‌ترین بخش راه اندازی یک استارتاپ نباشد، اما می‌تواند با توجه به محوریت آن در ارزش هر کسب و کاری، مهم‌ترین بخش محسوب شود. کمی وقت گذاشتن برای توجه به چیزی که ساخته‌اید و نحوه‌ی حفاظت از آن می‌تواند در دراز مدت سود سهامتان را پرداخت کند.

وبسایت و مصالح بازاریابی شما شاید به اندازه‌ی کارهای نوآورانه‌تان مهم به نظر نرسند، اما هر دوی آنها نمونه‌هایی از کاری را نشان می‌دهند که برایش حق نسخه‌برداری دارید. حق نسخه‌برداری به کارهای اصیل در یک رسانه‌ی ثابت اعطا می‌شود، بنابراین آوردن ایده‌هایتان روی کاغذ یا یک وبسایت، حق نسخه‌برداری درمورد آنچه برای بازاریابی شرکتتان نوشته‌اید را به شما می‌دهد، چرا که می‌گوید این کار اصیل متعلق به شماست. و زیبایی حق نسخه‌برداری این است که به‌صورت خودکار، به محض قرار دادن کارتتان در یک رسانه‌ی ثابت، به آن تعلق می‌گیرد، پس نیازی به هیچ اقدام فوری از جانب سازنده نیست. باین‌وجود، اگر احتمال می‌دهید به اقدام قانونی بابت نقض حق نسخه‌برداری نیاز داشته باشید، کار خود را به موقع در دفتر نسخه‌برداری آمریکا ثبت کنید.

حق نسخه‌برداری را نباید با علامت تجاری اشتباه گرفت. علائم تجاری، مارک‌ها یا طرح‌ها یا لوگوها (نشان‌های تجاری) یا نشانه‌هایی هستند که با کسب و کار شما مرتبط بوده و شما و محصولاتتان را به مشتریان می‌شناسانند. درواقع چیزهایی هستند که اجازه می‌دهند مشتریان بدانند محصولی که می‌خرند، از طرف شماست، و دارای همان ویژگی‌ها و کیفیتی است که براساس تصور مثبتی که با نام تجاری خود ایجاد کرده‌اید، از شما انتظار دارند. بدین‌منظور باید اطمینان یابید که دیگرانی وجود ندارند که سعی داشته باشند از کار سخت شما به نفع خودشان و برای فروش محصولاتشان سوءاستفاده کنند. وقتی برای کسب و کار خود، لوگوها و شعارهایی تعریف کردید، باید آنها را در دفتر ثبت اختراع و علامت تجاری ثبت کنید (قبل از آن تحقیق کرده و مطمئن شوید که خودتان به‌طور اتفاقی قانون را نقض نکرده باشید). وقتی علائم تجاری خود را ثبت کردید، بهتر است تحقیقات معمول را انجام داده و اطمینان حاصل کنید که نشان شما، بدون آگاهی و تأییدتان در جای دیگری در اینترنت استفاده نشده است.

ثبت اختراعات، برای بسیاری از تولیدکنندگان محافظی مهم برای حفظ دارایی فکری محسوب می‌شود، اما ماهیت و کارکرد واقعی آنها از جانب دارندگان گواهی ثبت اختراع، درست درک نشده است. یک اختراع برای ثبت شدن باید مفید و بدیع بوده و از آن رونمایی نشده باشد. البته حتی زمانی که گواهی ثبت اختراع داده می‌شود، تنها حق مستثنی کردن دیگران از تولید و فروش آن اختراع خاص به مالک گواهی اعطا می‌شود، نه حق فروش اختراع مذکور، به‌خصوص زمانی که این گواهی میان دیگر کارهای مشابه موجود که قبلاً ثبت شده‌اند، گرفتار شده است. هدف از ذکر تمام این نکات این است که بگوییم هرچند گرفتن گواهی ثبت اختراع قدم مهمی محسوب می‌شود، اما به معنی انتقال سریع به موفقیت یا مجوز چاپ اسکناس نیست؛ هنوز باید مطمئن شوید که حق تولید محصولاتتان را دارید، و باید کارهای لازم برای فروش آن به بازار را انجام دهید.

ذکر این نکته ضروری است که اسرار تجاری اغلب ناشناخته می‌مانند. آنها روش یا اقدام یا فوت و فن خاصی هستند که کسب و کار و محصول شما را از سایرین جدا می‌کنند. و ناشناخته باقی می‌مانند، چرا که برای یک راز تجاری بودن، باید راز باقی بمانند؛ زیرا دولت هیچ حمایت و حفاظتی در اختیار آنها قرار نمی‌دهد.

درعوض، امنیت فیزیکی و قراردادهای سخت‌گیرانه علیه افشاگری، در حفظ اسرار تجاری نقش مهمی دارند. اگر اسرار تجاری شما حضور فیزیکی دارند، باید مهر و موم شده و فقط در دسترس آنهایی باشند که برای انجام وظایف خود، دقیقاً به همان اطلاعات نیاز دارند. و قراردادهای استخدامی شما هم باید با تهدید به اقدام قانونی، از سرقت یا افشا شدن آن اطلاعات جلوگیری کنند. شاید سخت‌گیرانه به نظر برسد، اما در غیاب یک سازمان دولتی که از طرف شما مداخله کند، چنین اقداماتی برای محافظت از اسرار تجاری مهم شما ضروری به نظر می‌رسد.

محافظت از دارایی فکری شما، تضمینی برای موفقیت نیست، چرا که چنین ضمانتی در عالم کسب و کار وجود ندارد. اما ناتوانی از حفظ دارایی معنوی، مسیری حتمی به سمت شکست نهایی است، چرا که نداشتن حق نسخه‌برداری، نشان تجاری و گواهی ثبت اختراع، کسب و کارتان را در معرض خطر سرقت و نقض قانون قرار داده و سرمایه‌گذاران احتمالی را فراری خواهد داد. درنهایت، همان‌طور که قبلاً اشاره شد، گرفتن کمک کارشناسی برای حفظ تمام دارایی‌های فکری توصیه می‌شود، زیرا کمی وقت گذاشتن در ابتدای راه بر روی دارایی فکری‌تان، سرمایه‌گذاری فوق‌العاده‌ای روی آینده‌ی کسب و کار شما محسوب خواهد شد.

برای پست بعدی این مجموعه، به سراغ نحوه‌ی تهیه‌ی طرح کسب و کار خواهیم رفت که شرکت شما را به جلو هدایت می‌کند.

